

Predikan av Elisabeth Nordlander i Vallentuna kyrka, 5:e söndagen i fastan, 29 mars 2020.
Joh 3:11-21 Försonaren

Det var bra längesen som fastetiden fick ett sånt genomslag i vårt samhälle som i år, nu när det gäller mer än nånsin att avstå från fester, nöjen, konsumtion och resor. Mer eller mindre frivilligt, mer eller mindre påtvingat. Oron för coronaviruset har förändrat vardag och helg för i stort sett hela världen. När något stort helt oväntat inträffar, tar det tid att förstå och tolka det som sker.

Första frågan är förstås: **Vad är det som händer?** Sen kommer i regel frågan: **Varför händer detta?** Och oundvikligen måste vi också fråga oss: **Vilka blir konsekvenserna? Och hur ska jag förhålla mig till dem?** När coronan en dag har klingat av, för den dagen kommer förstås, då återstår arbetet att analysera och förändra. Vi får se vad resultaten blir.

I dagens text från Johannes evangelium möter vi en person som verkligen har bestämt sig för att gå till botten med det oväntade. Jag tänker förstås på Nikodemus, den laglärde, som försöker förstå sitt sammanhang. Jesus, snickarsonen från Nasaret, har trätt in på scenen. Genom sina ord och sina handlingar gör han i praktiken anspråk på att vara Messias, även om han inte brukar säga det rent ut. Ändå är det så han uppfattas. Jesus brukar låta folk dra sina egna slutsatser. Det Jesus gör och säger har fått Nikodemus att tänka till.

- **Vad är det som händer?** Vilken information går att lita på? Många människor idag saknar sammanhang att tolka utifrån, för man kan inte historien, inte sin egen, och inte andras. Vi har fått lära oss att leva i nuet, och det är mer än nog, mycket mer! Carpe diem!

Nikodemus hade en välgrundad gudstro. Han visste vad som stod i de heliga skrifterna och han visste vad profeterna hade sagt om Messias, befriaren som skulle komma. När Jesus, i Johannes skildring, jämför sin kommande död på korset med ormen som Mose hängde upp i öknen för att folket skulle räddas, då visste Nikodemus precis vad det handlade om. Men ingen på Jesu tid var beredd på att Gud skulle komma just så här, i den unge mannen från Nasaret. Nikodemus hörde inte till dem som bara höll med massan. Han ville skapa sig en egen uppfattning. Och hur gör man det, när allt händer på en gång, och när meningar och åsikter är så olika?

Nikodemus var klok nog att gå till källan. Han sökte upp Jesus själv. Hur mycket klockan var är ganska ointressant. Att det var sent, måste inte betyda att Nikodemus var en fegis. Natten kanske var en lämplig och vanlig tid för djupa samtal. Att Nikodemus var en självständigt tänkande person med viss frimodighet kan man läsa ut av att han protesterade när hans kollegor i rådet senare ville ta fast Jesus. Då sa Nikodemus att man inte får döma någon på lösa grunder. Det var modigt, för han drog på sig kritik för sin kommentar. Likaså var det Nikodemus som tillsammans med en vän tog hand om Jesu kropp efter korsfästelsen, så att den kom i en grav på ett värdigt sätt.

Men tillbaka till det där första mötet med Jesus, det nattliga samtalet. Nikodemus försökte förstå händelserna i sin egen tid utifrån ett sammanhang av långa tiders erfarenhet före honom. Det är just vad många saknar idag. Ett sammanhang som hjälper för att tolka det som händer. Kyrkans långa berättelse om skapelse och fångenskap, försoning och framtid, den ger just det sammanhang som vi behöver för att inte tappa fattningen i svåra tider av corona, krig och klimatkris. Jesu väg till korset är en lidandets väg men den leder ut i uppståndelsens ljus. Jesu död är vägen till livet, inte bara för honom utan för hela världen. Det är evangeliets kärna så det inte utan skäl som bibelversen Joh 3:16 kallas för "lilla Bibeln": *Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på*

honom inte skall gå under, utan ha evigt liv.” Har man hört den här versen sen man var barn kanske man inte omedelbart uppfattar storheten i löftet. För ett sammanhang kan också förvill. Nikodemus, precis som de andra skriftlärdade kunde ju sin sak, de var hemma i sitt sammanhang, men insikterna visade sig vara en låsning. För Guds ord är levande och måste nytolkas med Andens ledning. Det kräver en öppenhet och en lyhördhet som inte är självklar. Och vi kan fråga oss: Vad hade vi själva tänkt och trott om vi varit åskådare och åhörare till Jesus? Ingen aning! Inte ens Jesu närmaste vänner, lärjungarna, fick sammanhanget riktigt klart för sig förrän efter att Jesus uppstått från de döda och de fått en ny och övertygande erfarenhet av Guds makt.

Och så kommer då den andra frågan: **Varför hände det som hände?** Varifrån kom Coronaviruset? Hur kunde det spridas så snabbt? Sådana frågor kommer man troligen att kunna svara på, men varför Jesus måste dö, varför vägen till liv fortfarande går genom stort lidande, dessutom ojämnt fördelat, den frågan har vi inget svar på. Tron går inte att leda i bevis, men den grundas på egen och generationers erfarenheter.

Det kan vara traumatiskt att leva med frågor utan svar, inte minst för den som har stort kontrollbehov och lever som om dagen här och nu vore allt. Om tryggheten inför livets skörhet består av ett lager toapapper, då är det dags att söka fastetidens innersta poäng. Den handlar nämligen inte om att avstå och välja bort utan att prioritera det som är verkligt viktigt. Nu handlar det om det tredje och sista: Att ta tid för just den typ av uppriktiga sökande samtal som Nikodemus hade med Jesus i natten, tid att ta in, tid att reflektera tillsammans med andra, tid att hitta fram till den där tilliten som gör att vi kan leva med konsekvenserna, **hitta ett nytt förhållningssätt**. För oss i kyrkan - tid för bön, för samtal, tid att leva med bibeltexterna som ger oss sammanhang, framtidshopp och tillit. Tid att dela både tid och materiella resurser med våra medmänniskor. En god effekt av det stängda samhället just nu är ju att människor, grannar och vänner hjälper varandra och har omsorg om varandra på ett nytt sätt. Det är den fasta som Gud vill se, när han säger genom profeten Jesaja: **”Detta är den fasta jag vill se, att du delar ditt bröd med den hungrige, ger hemlösa stackare husrum, ser du en naken så klä honom, vänd inte dina egna ryggen”**

Vi behöver kanske be om den självständighet som Nikodemus representerar, att inte ryckas med att tillfälliga stämningar, gå till källan, våga ställa dumma frågor, vara öppen för att Gud är den ständigt skapande och älskande som inte vill något hellre än liv och glädje.

Var Nikodemus till slut hamnade sitt sökande, det ger inte Johannes något tydligt svar på. Trons väg genom livet är oftast kantad av både tro och tvivel. Där finns händelser som försätter oss i chock så att vi blir osäkra och oroliga, där finns varför-frågorna utan svar och också utmaningen att förhålla oss det svåra med tro och tillit. Men mitt i fastan lever vi med vetskapen om att det kommer en påskdag och en annandag. Tron och hoppet ska bära oss tillsammans, tillsammans med det stora sammanhanget Guds folk i alla tider. Och varje gång vi firar mässan ger oss Jesus Kristus sin personliga hälsning och löftet om den stora festmåltiden i Guds rike.

*Elisabeth Nordlander, komminister
elisabeth.nordlander@svenskakyrkan.se*

